

1. **Joseph Sauer: Wesen und Wollen der christlichen Kunst.** Herder, 1926., str. 22. — 2. **Joseph Kühnel: Von der Enkelin Gottes.** Gedanken über religiöse Kunst. Mit 8 Bildern. Herder 1926., str. 128.

1. Poznati nasljednik prof. F. X. Krausa, dr. Dr. Joseph Sauer, održao je 9. V. 1925. prigodom svečanog preuzeća rektorske vlasti Freiburškog sveučilišta govor, koji je otiskan u ovoj knjižici. U vrlo kratkim, ali markantnim potezima crta on sav razvitak kršćanske umjetnosti od njezinih najranijih početaka do Michelangelove Sikstinske kapele. Tada počinje nova umjetnost, koja nije više »nipote di Dio«, ni »serva di Dio«... Sauer je ostao, s pravom, učenik Krausov. On ne traži samo detalje — premda potpuno vlada cijelom i najnovijom literaturom — on hoće da pronikne u duševne komponente, koje su dale rezultantu kršćanske umjetnosti. Govoreći o preokretu koncem XIII. i u XIV. v., kad opažamo, kako simbolizam prelazi sve više u »naturalizam«, stilizacija u kopiranju prirodnih pojavnih oblika, drži S., da je mistika sv. Bernarda, sv. Franje asiskog, Mechtilde i Gertrude djelovala na umjetničko shvaćanje prirode i njenih pojavnih oblika i to time, što je »na posve novi način, više osjećajno shvaćala svoj odnos prema religiji«. Tako on tumači tadanji prijelaz iz monumentalnih, epskih forma i koncepcija u subjektivne, lirske.

2. Tko bi u ovoj knjizi tražio životopisne podatke, opise umjetnina, tehničke kritike, ostao bi razočaran. O svemu tomu nema ovdje ni spomena. Kühnel proučava umjetnost i njezine probleme i odnose, umjetnike i njihova djela i život i životno doba. Ali on nam tog studija ne pruža ovdje. On nam daje samo njegov rezultat: svoje subjektivno shvaćanje umjetnosti, umjetnika i umjetnina. Nije toliko važno, da li je uvijek, u svakoj pojedinosti, ova njegova intuicija posve tačna. Važnije je, da čitalac ne stane kod onoga, što je čitao, nego da dalje razmišlja, gleda, osjeća, zorno, da se onda i sam nastoji uživjeti u taj pitanja i činjenice, da ih onda uzmogne sam i razumjeti, Zapravo imadu i Sauer i Kühnel jedinstveno shvaćanje umjetnosti. Tek je Sauer mirni, objektivni naučni kritičar i historik, a Kühnel je, u onom, što nam ovdje pruža, subjektivni posmatrač.

Dr. D. Kniewald.

1. **M. Kulunčić D. I.: Život i nauka Isusa Krista** iz četiri sv. Evanđelja u razmatranjima. I. svezak, Božićno doba, od 1. nedjelje Došašća do Sedamdesetnice, str. 328. Hrvatska knjižara, Split, 1927.

2. **Dom J. B. Chautard O. C. R.: Duša apostolskoga djelovanja.** S francuskoga preveo dr. Marko Alaupović, kanonik vrhbosanski. Sarajevo, 1926. Naklada Kaptola Vrhbosanskoga. Str. 304. Cijena Din 20.—, za omladinu Din 15.—.

3. **Heinrich Fassbinder: Vor dem Sommer,** ein Buch vom inneren Reifen für unsere künftigen Frauen, zweite und dritte Aufl., Herder 1925.

1. Svima nama dobro poznati P. Kulunčić daje ovdje, mislim, u prvom redu duhovnim osobama lijepa izvorna razmatranja o životu Isusu. Već iz ovog prvog, lijepo opremljenog sveska, vidimo jednostavni, mirni način razmatranja vjerskih istina, koji toliko dobra djeluje u duši. Sadržajno su razmatranja također jednostavna i vrlo solidna, a oslanjaju se i formalno i stvarno na klasične autore ovoga smjera. Vrlo je

prijegledan i sljed razmatranja, kao i svako razmatranje za se. Treba potenje proći ova razmatranja, da se vidi, s koliko su praktične spremne izrađena i u pojedinostima. Mnogi bi možda želio, da se i vanjskim načinom dođe do izražaja u praktičnom, konkretnom rezultatu svakog pojedinog razmatranja. I ja bih to gdje gdje želio. Iskusi pisac međutim kao da je praktično provodenje svoje upute u tom pravcu na str. 326, 3. b), hotice prepustio svakom pojedincu, da izbjegne suviše velikoj shematičnosti duhovnog života. I doista. Tko pomno razmatra prema ovoj uputi ovaj tekst, vrlo će lako naći tamo obilje praktičnih primjena, a njegov je posao samo izabrati ono, što mu je upravo najpotrebnije.

2. Konačno smo i mi evo dobili prijevod ove dragocjene knjižice, koja je u katoličkom velikom svijetu proširena u stotinama tisuća primjerala. Pisac obrađuje vječni problem kršćanskoga apostolata: odnos vanjske aktivne djelatnosti na korist i spas drugih duša prama nutarnjem vitalitetu vlastite duše. Taj se vitalitet bitno sastoji u vezi s Kristom i Njegovom Crkvom. Zato i jest čitava knjižica pisana u liturgijskom duhu. Bez ovog Kristovog, crkvenog, liturgijskog vitaliteta apostolove duše nema njegovo vanjsko djelovanje pravilij i trajnih uspjeha. No knjižica ne teoretizira samo, ona je praktični rukovod ovog vitaliteta. Zahvalni smo Kaptolu Vrhbosanskom, koji je u pravi čas izdao ovu knjižicu u lijepom prijevodu kanonika dra. Marka Alaupovića. Znamo svećenika, kojima je pred više godina izvornik ove knjižice značio skretnicu čitavog njihovog života. Mnogima, iskusnijima, možda ona to ne će biti. Ali svakomu će biti jasni putokaz, ili potvrda, puta, kojim mu je poći u radu za katolički preporod. Oprema je jednostavna, ali dobra, a cijena za današnje prilike i u poredbi na pr. s njemačkim knjigama nevjerojatno niska.

3. Tu govori jedan kateheta svojim odraslim učenicama. On razgovara s njima, on misli s njima, on znade, koja velika, u mijeni života uvijek ista, ali za svaku pojedinu ličnost tako presudno važna pitanja iskrsavaju u njihovim dušama. I on odgovara na ta pitanja. Odgovara jasno, katolički, psihološki, moderno u najboljem smislu te riječi. Odgovara fino i nježno, uza svu jasnoću i ozbiljnost. Cijeli niz velikih pitanja o cilju svega, o vlastitoj ličnosti i zajednici s drugima nalazi ovdje svoj odgovor. Knjižica je izvrsna lektira za odraslije izobražene katoličke djevojke. Dobro će poslužiti i upravitelju te vrste Marijine kongregacije ili orličkog udruženja.

Dr. D. Kniewald.

1. **P. Michael Gatterer S. J.: Praxis celebrandi functiones ordinarias sacerdotales. Regulae et ritus, Editio altera amplificata et secundum novas rubricas emendata.** Oeniponte, Ranch, 1926. str. 400.

2. **Athanasius Wintersig, O. S. B., Liturgie und Frauenseele.** Dritte bis fünfte Aufl. Herder, 1925. Ecclesia Orans XVI.

3. **Johann Peter Kirsch: Die Stationskirchen des Missale Romanum.** Herder, 1926, Ecclesia orans, XIX, str. XIV + 272, broš. zl. M. 4.60, vežano 5.—.

1. U ovom novom izdanju proširio je poznati praktični stručnjak P. Gatterer svoje upute od samih euharistijskih funkcija na obrede dijeljenja sakramenata i sakramentalna tako, da uz njegovu knjigu »Annus liturgicus«